

arallegim

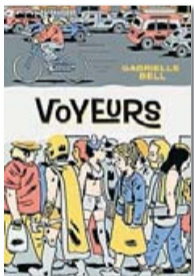
Els dietaris honestos i àcids d'una dibuixant

XAVI SERRA

Sis anys després de *Cecil y Jordan en Nueva York*, La Cúpula reprèn la publicació d'una de les veus més interessants i

subtils del còmic *indie* nord-americà. A *Voyeurs*, Gabrielle Bell recopila les historietes publicades en diferents revistes i en la seva web que funcionen com un dietari cronològic –però no exhaustiu– de la seva vida des del 2007 fins al 2010. Com als bons dietaris, el que importa no és el que explica, sinó com ho fa. I Bell observa la seva pròpia vida amb una mirada curiosa, distant i obsessiva, molt semblant a la dels protagonistes del relat que dona títol al còmic, els veïns que espionen des de la teulada de casa una parella fent l'amor.

Les pàgines de *Voyeurs* recullen excursions de pesca, visites a convencions de còmics, una trobada amb Robert Crumb i un viatge promocional a Tòquio amb el cineasta Michel Gondry, que va adaptar un dels seus relats i va ser nòvio de Bell, però també episodis més anodins reinterpretats amb filtre fantàstic que desafia les conviccions del gènere biogràfic. Hi sobresurt l'honestetat brutal de l'autora i una melancolia modulada per un humor amb tendència a l'acidesa i l'autoflagell, el mateix que li fa acabar una història amb Gondry etzibant-li: "Crec que no t'aguantaria si no tinguessis tant de talent". ♦♦

VOYEURS
GABRIELLE BELL
LA CÚPULA
TRAD. LAURA
FERNÁNDEZ
158 PÀG. / 19,90 €

ARA

Rosend Llurba o la memòria del Paral·lel

JOAQUIM ARMENGOL

Fins fa poc Rosend Llurba i Tost (el Vilosell, Garrigues, 1887 - Barcelona, 1954) era un personatge desconegut,

completament oblidat. De fet, només en quedava el nom en una placa col·locada al carrer del Roser pel Centre de Recerca Històrica del Poble-sec (Cerhisec). Però gràcies a l'esforç d'investigació –recordem la impagable i superba exposició sobre el Paral·lel al CCCB l'any 2012, capitanejada per Xavier Albertí i Eduard Molner, *El Paral·lel, 1894-1939. Barcelona i l'espectacle de la modernitat*– avui podem gaudir de la lectura d'aquest volum extraordinari que Llurba va deixar, malauradament, sense acabar: *Història del Paral·lel. Memòries d'un home del carrer*, edició a càrrec d'Albert Arribas

HISTÒRIA DEL PARAL·LEL. MEMÒRIES D'UN HOME DEL CARRER
ROSSEND LLURBA
COMANEGRA
288 PÀG. / 22 €

i publicat per Comanegra. Parlem d'un llibre feliç, deliciosament captivador i crucial per a la cultura catalana, tant pel que posa en relleu com per la informació de primera mà que ens dona sobre el Paral·lel, i també per assabentar-nos de la funció social que aquest carrer, bolcat a l'oci popular i als moviments obrers, exercia. Gràcies a Llurba sabem com va néixer la famosa avinguda, la vida bullidora que s'hi feia, els meravellosos espais que hi sorgien, els tipus humans que s'hi bellugaven i el quefer d'artistes increïbles. En realitat, el llibre conté una infinitat de noms –alguns d'ells encara prou coneguts– que ens acosten a la biografia real del que va arribar a ser l'avinguda.

Un llibre saborosíssim

Llurba –que va viure més de 50 anys al Poble-sec– era un home que mi-

rava, veia, participava i comprenia què passava. Ferm, empàtic i generós, va ser un artista polifacètic important i memorable. El seu currículum en dona fe: lletrista de cançons, autor dramàtic, actor, articulista, editor, memorialista, etc. Era un geni inserit a l'època, amb una clara consciència per l'ofici i la llengua com a base de país. Com a autor és responsable del primer cuplet escrit en català l'any 1917, *La font del Xirineu*, interpretat per Raquel Meller, que l'hi va demanar conscient que hi havia un públic que volia que cantés en català. És innegable que *Història del Paral·lel. Memòries d'un home del carrer* és un llibre saborosíssim, ple d'informació i anècdotes, que té la capacitat de captar el moviment vibrant d'aquella vida fulgurant, avui mitològica. Però també és un document important que mostra com Barcelona entra en la modernitat a través del Paral·lel, amb la cançó popular, el teatre musical i les noves formes d'expressió cultural que hi arrelaven ràpidament. Era un indret únic al món, estimulant i superb, un emplaçament de llibertat incontrolable que pel seu caràcter obrer i de frontera va saber donar als treballadors allò que necessitaven: diversió a dojo i alegria per quatre cèntims. Allà s'hi feia un teatre popular que, a la llarga, va tenir un paper fonamental perquè el català passés a ser una llengua d'ús públic. Si avui alguns encara el parlem és, en bona part, gràcies al Paral·lel i a gentassa com Clavé, Pittarra, Vallmitjana, Iglésias, Guimerà... i Llurba.

L'edició, esplèndidament il·lustrada, és exuberant. A més dels capítols de les memòries de Llurba inclou els seus articles sobre teatre i gènere frívol publicats en diaris, la lletra del cuplet *La font del Xirineu*, el divertidíssim mosaic líric en un acte *La cançó del Paral·lel* i un conte a tall d'epíleg, *Il·lusió és vida*. Tot això pel que fa a Llurba; però, a més, conté les magnífiques presentacions d'Albert Arribas, Xavier Albertí i Enric H. March, i un petit text d'aquell meravellós bohemi que va ser Lluís Capdevila. No hi ha dubte que *Història del Paral·lel. Memòries d'un home del carrer* és tota una troballa, un dels llibres més importants publicats els últims mesos. ♦♦

La incontinença verbal de Salman Rushdie

DAMIÀ ALOU

Tot i que Salman Rushdie va començar a escriure *La decadència de Neró Golden* molt abans que

Trump arribés a la presidència dels Estats Units, alguns crítics (i potser alguns lectors) han volgut veure en la figura del seu protagonista una encarnació exagerada i deformada del president nord-americà, cosa que he vist bastant dubtosa. Tampoc m'ha semblat una novel·la humorística –com han assenyalat altres crítics–, tret que creguem que la verbositat i l'exageració desfermades són imbatibles eines de comicitat.

El narrador és un tal René Underdenlinden (benvinguts a la malaltia referencial de Rushdie), un jovenet que ha estudiat cinema, fill d'una parella il·lustrada que viu al West Village i que està cercant tema per escriure un llargmetratge. Al·l'ini de la presidència d'Obama, un misteriós septuagenari que es fa dir Nero Julius Golden (una barreja d'emperadors romans amb daurats) s'instal·la a la mansió més imponent del barri del narrador. És un home molt ric que no encaixa en cap categoria racial, i que una mica més endavant descobrim que és nascut a Bombai, on es va fer multimilionari amb dubtoses operacions immobiliàries, una ciutat que abandonà quan la dona va morir en

LA DECADÈNCIA DE NERÓ GOLDEN
SALMAN RUSHDIE
PROA / SEIX BARRAL
TRAD. MARC RUBIÓ
440 PÀG. / 22,90 €

un atac terrorista. L'improbable Nero parla llatí i grec i toca el violí, li agraden la publicitat i les dones d'"alt manteniment", i rebutja qualsevol origen ètnic, tant per a ell com per als seus fills, als quals bateja amb noms tan inversemblants com Petronius (Petya) –agorafòbic, autista i alcohòlic–, Lucius Apuleius (Apu) –dissolut, encantador i estudiós de l'ocult– i Dionysus (D) –el més jove, que només és un germanastre, com també ho serà Vespasian, fill de Vasilisa Arsenieva, una dona de grans habilitats sexuals que es convertirà en la dona de Nero.

Tots aquests personatges interactuen més o menys sense que hi hagi una trama pròpiament di-

ta, i el més semblant a un desenllaç és la confessió que al final Nero li fa a Riya Z, l'enamorada del seu fill petit. Rushdie aconsegueix omplir les més de 400 pàgines comentant el primer que li ve al cap (llibres, pel·lícules, política), i la gràcia se'guieix sense veure's en cap moment. Tampoc el narrador, que en qualche moment es vol postular com una derivació del Nick Carraway d'*El gran Gatsby*, estampa la seva personalitat a la novel·la, que al final podríem llegir com un comentari sobre els perills del poder, una visió dels Estats Units actuals des de la perspectiva d'un indi ric, una reflexió sobre la identitat, o un amuntegament de paraules que no porten enlloc. ♦♦